

Eind juli ging de tweede conferentie tegen straffeloosheid in Guatemala door. Deze werd georganiseerd door drie grote vakbondsorganisaties, waaronder de CGTG, partner van Wereldsolidariteit (de internationale solidariteitsorganisatie van het ACW), en de boerenbeweging MTC, eveneens WS-partner, in samenwerking met de internationale vakbondskoepel IVV, Wereldsolidariteit en ACV. Ellen Verryt was erbij en maakte een verslag. Moorden op vakbondsmilitanten

De conferentie begon net op het moment dat het tragische nieuws binnenliep van de zoveelste moord op een vakbondsledster uit de bananensector. De aanwezigen zetten prompt een minuutlang applaus in als uiting van respect, en de vuist werd omhoog gestoken als signaal van verzet. Dit feit alleen al maakte nog maar eens de absolute noodzaak en het belang duidelijk van een hernieuwde aanpak vanwege de internationale gemeenschap om een efficiëntere strategie te bewerkstelligen tegen de onhoudbare en onaanvaardbare situatie van straffeloosheid en schendingen van de mensenrechten waar de Guatemalteken mee leven. Guatemala is één van de gevaarlijkste landen ter wereld om vakbondsmilitant(e) en / of leid(st)er te zijn. Waarom een tweede conferentie?

Volgens Victor Baez, algemeen secretaris van de CSA (Confederación Sindical de las Americas) die de conferentie inleidde werden er sinds 2007 in Guatemala 63 vakbondsmilitanten vermoord . Geen enkele van deze moorden werd opgelost of zelfs maar onderzocht door het Guatemalteekse openbare ministerie. Het kantoor van de speciale aanklager die aangesteld werd voor het onderzoek naar de moorden op vakbondsleden werd zelfs ontmanteld. Dit ondanks verschillende protesten van de lokale vakbonden alsook van het internationale vakverbond (IVV/CSI) . Van alle beloftes die tijdens de eerste conferentie in 2008 gedaan werden door de toen pas aangestelde president Alvaro Colom werd er niet één nageleefd. “Daarom juist! ” beëindigde Baez zijn inleiding “staan wij hier terug: om te laten zien dat de vakbonden er niet alleen voor staan en om aan te tonen dat straffeloosheid big business is van enkelen ten koste van velen.” Met deze pertinente woorden werd dan ook dadelijk de strijdvaardige toon ingezet die gedurende de gehele conferentie zou aanblijven. Verloop van de conferentie

De conferentie zelf bestond uit vijf panels met telkens vier of vijf sprekers verdeeld over twee dagen. Na de panelgesprekken werd er in groepen gewerkt om vorm te geven aan de strategieën en een nationaal actieplan. Zo werd er zowel gesproken en gedebatteerd over vakbondsrechten als over sociale rechtvaardigheid en hoe straffeloosheid hier het grootste obstakel in is, en hoe daar tegenin te gaan. In een apart panel werd zeer uitvoerig het thema van de Indiaanse volkeren en hun voorafgaandelijk recht op volksraadpleging (overeenkomst 169 van de IAO) aangekaart. In het

Contributed by Ellen Verryt
zondag, 18 september 2011 -

laatste panel kwamen vier presidentskandidaten aan het woord over hoe zij de straffeloosheid in het land zouden aanpakken.

Het moet gezegd worden dat dankzij de gezamenlijke inspanningen en de organisatorische capaciteiten van de drie vakbondscentrales samen met MTC de keuze van de panelleden zeer pertinent was en van een zeer hoog niveau. Rigoberta Menchu (Nobelprijs voor de vrede en huidige presidentskandidate voor het gemeenschappelijk front, Aartsbisschop Ramazinni (bisschop van San Marcos), Francisco Dall' Annese (Hoofd van de internationale commissie tegen straffeloosheid van de VN), Claudia Paz y Paz (hoofd van openbaar ministerie), Oscar Valverde (IAO Latijnsamerika), Steve Benedict (Human Rights ITUC), Sergio Morales (nationale ombudsman voor de mensenrechten), Mayra Alarcon (International Instituut van de Mensenrechten) waren maar enkelen van de aan bod gekomen panelleden, die mee de enorme diversiteit en kwaliteit van de conferentie bepaalden.

Wie echter straalde door zijn afwezigheid was president Colom zelf die op het allerlaatste nippertje en zonder de organisatoren te verwittigen een minister in zijn plaats zond, met als gevolg dat al aangekondigd werd dat de regering zijn plaats had verloren aan de tafel ...tot er vanuit de zaal een zeer schuchtere vinger omhoog ging. Toen de minister in kwestie het woord nam, verklaarde hij dat er zeker geen anti-syndicale politiek vanuit de regering gevoerd wordt, maar dat de moorden gebeuren door parallele structuren die bestaan in het land en dat zij de verantwoordelijken zijn voor de golf van vervolgingen en moorden. M.a.w., de regering Colom wast haar handen schoon in het bloed van tientallen vakbondsmilitanten die vermoord werden gedurende haar bewind.
Benaderingen, uitspraken en analyses van enkele aanwezige panelleden

Victor Baez, algemeen secretaris van CSA, sloeg meer dan de nagel op de kop door te zeggen dat vrouwe justitie in Guatemala niet geblinddoekt is maar juist de andere kant opkijkt wanneer één van haar geprivilegieerde klanten een misdaad begaat. Ook wees hij terecht op het belang van een hervorming van de fiscale politiek om een meer rechtvaardige samenleving te creëren. Hij legde hierbij ook de nadruk op het belang van het afdwingen van CAO's omdat ze juist een eerlijkere herverdeling van de belastingen in de hand werkt.

Monseñor Alvaro Ramazinni, aartsbisschop van San Marcos, herinnerde de aanwezigen aan de uitspraak van Juan Pablo de 23ste die in een van zijn encyclieken zei dat er geen vrede mogelijk is zonder rechtvaardigheid, waarheid, zorgzaamheid en vrijheid. Op persoonlijk vlak zei Ramazinni bereid te zijn deze strijd tot het uiterste te voeren.

Marco Vinicio Hernández, procureur van de mensenrechten sprak de minister frontaal tegen door uit te leggen dat de schendingen van de arbeidsrechten wel degelijk in de hand worden gewerkt door zowel formele als parallele structuren. En ware de Internationale Commissie tegen straffeloosheid er niet geweest, zou er tot op de dag van vandaag geen enkele moord op een vakbondsmilitant onderzocht worden.

Jorge Estrada y Estrada van UNISITRAGUA, één van de vakbondscentrales die de conferentie mee organiseerden, wees op vakbondsfrontvorming als belangrijkste strategie om de straffeloosheid tegen te gaan.

Irma Montes, vakbondsmilitante van CUSG, legde uit dat door de hoge graad van geweld tegen vrouwen, ook wel femicidio genoemd, minder en minder vrouwen zich durven engageren in de vakbonden en sociale bewegingen en dat dit een zeer groot verlies en gevaar is.

Oscar Valverde, regioverantwoordelijke van de IAO, herhaalde nog eens dat ook zijn organisatie er niet van overtuigd is dat parallele structuren van drugstraffiek verantwoordelijk zijn voor de hoge graad van straffeloosheid. Op geen enkel vlak heeft Guatemala vooruitgang geboekt volgens hem. Het is ook daarom dat Guatemala een speciale paragraaf toegewezen kreeg gedurende de laatste conferentie van de IAO in Genève.

Contributed by Ellen Verryt
zondag, 18 september 2011 -

Steve Benedict, verantwoordelijke voor de mensenrechten in het IVV zei dat Guatemala in termen van demografie en syndicalisatiegraad het gevaarlijkste land ter wereld is voor een vakbondsmilitant(e). Ook voegde hij er nogal laconiek de vraag aan toe: "Hoe kan je nu een regering vertrouwen die open en bloot over parallele structuren en machten praat?"

Mayra Alarcon, van het International instituut van de Mensenrechten verbonden aan het Inter-Amerikaans gerechtshof, wees terecht op de noodzaak voor de vakbonden om de hoofden bijeen te steken om zaken naar het Interamerikaans gerechtshof te kunnen overhevelen. Want hoewel Guatemala het land is in Latijnsamerika waar de staat zich al het meest heeft moeten verantwoorden voor mensenrechtenschendingen, is dit nog nooit gebeurt voor een arbeidsrechtenzaak of moord op vakbondsmilitanten. De conferentie heeft dit dan ook direct aangenomen als een van de prioritaire strategieën naar de toekomst toe.

Claudia Paz y Paz, hoofd van het openbaar ministerie, sprak over de vele uitdagingen die dit ministerie moet aangaan, wil het haar interne structuur terug transparant maken. Het openbaar ministerie is tot nu toe altijd medeplichtige geweest aan corruptie, geweld en straffeloosheid. Sinds de komst van Claudia Paz y Paz, iemand die vanuit de civiele maatschappij komt, is dit beetje bij beetje aan het veranderen. De conferentie erkende dit ook en beloofde haar ondersteuning.

De drie hoofd uitdagingen volgens Claudia Paz y Paz zijn: zuivering van het rechtssysteem, de veiligheid verzekeren van de onderzoekers en ingaat tegen het geweld van de georganiseerde misdaad. Zelf zal ze erop toezien dat de speciale aanklager inzake misdaden begaan tegen vakbondsmilitanten meer middelen en een grotere onafhankelijkheid krijgt.

Francisco Dall'Anese, hoofd staat van de Internationale commissie van de VN tegen straffeloosheid (CIGIG), begon zijn interventie met een parabel: "de Duitse keizer, met zijn gevolg in het zog, ziet een molen en wil die kopen van een molenaar. Hij vraagt of hij die wil verkopen. "Vraag wat je wil -zegt de molenaar -maar ik wil hem niet verkopen." De Duitse keizer zegt hierop: "jamaar ik ben de keizer en je moet hem me verkopen want als je hem niet verkoopt neem ik hem af." Waarop de molenaar antwoordt: "Keizer, wat u zegt zou waar zijn als er geen rechters zouden bestaan in Berlijn!"

Wat Dall'Anese hiermee wou uitleggen is dat dit de betrachting zou moeten zijn van een rechtssysteem. In Guatemala daarentegen zou de molenaar inderdaad zijn molen kwijt geweest zijn. Ook gaat het CIGIG frontaal in tegen de valse verdediging van de topmagistratuur dat het CIGIG de soevereiniteit van het land in gevaar zou brengen. Misdaden tegen de mensheid kennen nu eenmaal geen grenzen, zei Dall'Anese, daarom heeft Guatemala ook het verdrag van Rome ondertekend. Gedurende de dagen net voor de conferentie plaats vond, werd Dall'Anese heel hard aangevallen door de topmagistraten omdat hij de soevereiniteit en de onafhankelijkheid van de machten niet zou hebben gerespecteerd in zijn uitspraken voor de pers. Ze hadden ook zijn ontslag geëist, maar dat werd snel ingetrokken nadat Dall'Anese tijdens de conferentie nogmaals heel sterke allusies maakte op de corruptie die er heerst in het Guatemalteekse rechtssysteem: "In plaats van de wet toe te passen, maken ze er hun eigen wet van. En in plaats van de stem te zijn van de wet, dekken ze de wet toe." Hiervoor kreeg hij van de aanwezigen een welverdiend applaus! Hij zal de steun van de aanwezige organisaties hard nodig hebben om het werk van de Commissie verder te kunnen zetten...

Zoals verwacht, was er van de presidentiële kandidaten maar één die iets pertinent te zeggen had over het thema. Volgens Rigoberta Menchu komt de straffeloosheid mede voort uit het feit dat het grote kapitaal ook geen organisatie van de arbeidersklasse toelaat en zeker niet aan haar kant staat. Slot en opvolging van de Conferentie

Na de afloop van de panels werd er naarstig gewerkt in groepen die de lijnen aangaven voor de verklaring van de Tweede Conferentie. Deze verklaring vormt de basis voor een nationaal actieplan.

Contributed by Ellen Verryt
zondag, 18 september 2011 -

De organisaties kwamen hiervoor in augustus al terug samen. Dit actieplan zal ook verder ondersteund worden door IVV, Wereldsolidariteit en ACV. Enkele van de belangrijkste aandachtspunten voor de vakbonden en sociale bewegingen zelf in dit plan zijn het versterken van de vakbondsfrontvorming, het opvolgen van misdaden tegen vakbonsmilitanten tot in het Inter-Amerikaans rechtssysteem toe, nauwere internationale samenwerking en de ondersteuning van de werking van CICIG en het openbaar ministerie o.l.v. van Claudia Paz y Paz; en het uitbouwen van een sterkere vertegenwoordiging op de jaarlijkse conferenties van de IAO en het mee promoten van de wet tegen vrouwenmoorden (femicide).

Naar mijn mening en die van de andere aanwezigen was de conferentie een succes. Ze vormt een solide basis voor een efficiëntere samenwerking. Ook waren we unaniem akkoord dat we niet nog eens willen terugkomen voor een derde conferentie omdat er niets veranderd zou zijn! De conferentie eindigde met het samen scanderen van de bekende vakbondsleuze : "Solo el pueblo organizado salva el pueblo." En meer dan ooit voelde ik dat dat waar was!